

IRÁNYTŰ

Purosz Alexandrosz
Szószólói programterv

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK ORSZÁGOS
ÖNKORMÁNYZATA

2026

ELVI SÍKON

VAN ÉRTELME A SZÓSZÓLÓSÁGNAK?

Lehet értelme, amennyiben a politikai környezet mozgásteret enged neki, és a szószólók – illetve a szószólók közössége (Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága) – kezdeményező szerepet vállalnak a hazai nemzetiségi politika alakításában.

A FELADAT

A vonatkozó törvények értelmében önálló indítványokkal, törvénytervezetek, miniszteri és egyéb beszámolók véleményezésével, állásfoglalások megfogalmazásával a jogalkotói munka befolyásolása, a nemzetiségi rendszer alakítása. A nemzetiségi közösségek érdekében végzett hatékony érdekképviselet, kapcsolatok kiépítése és ápolása.

A KÉPVISELTEK

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi törvény szerint minden nemzetiségi közösségnek és az ahhoz tartozó személyeknek joguk van arra, hogy a nemzetiségi képviselőjük vagy szószólójuk útján részt vegyenek az Országgyűlés munkájában. A szószóló tehát a nemzetiségi közösség tagjait és szervezeteit képviseli. Feladatait velük kapcsolatot tartva, feljüket elszámolva végzi, szoros együttműködésben az őt delegáló országos nemzetiségi önkormányzattal.

A POLITIKÁHOZ VALÓ VISZONY

A nemzetiségek országgyűlési képviselője politikai, de nem pártpolitikai intézmény. A szószóló nem képviselheti pártok, a kormány vagy az ellenzék érdekeit. Korrekt együttműködésre törekszik minden politikai szereplővel, miközben megőrzi függetlenségét. A szószóló kiáll az alapvető demokratikus értékek mellett: az emberi jogok, az identitás szabad megvallása, a vélemény szabadság, a társadalmi szolidaritás és a kulturális sokszínűség mellett, és fellép a diszkriminációval és a gyűlöletkeltéssel szemben.

A POLITIKA MINT GÖRÖG HAGYOMÁNY

A „*politika*” szó görög eredetű. A „*τα πολιτικά*” jelentése „*a városállam dolgai, a közügyek*”. A közügyekbe történő beleszólás igénye a demokrácia alapfeltétele. A görög nemzetiségi szószóló feladata ezért a közös gondolkodás ösztönzése és a párbeszéd erősítése. A cél, hogy a nemzetiségek ne csupán szereplői, hanem alakítói legyenek a nemzetiségi politikának.

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

A nemzetiségi szószóló – mivel nem tagja pártfrakciónak és szavazati joggal a plenáris ülésen nem rendelkezik – a tevékenységét hatékonyan a nemzetiségi bizottságon belül tudja kifejteni. Következésképpen az elsődleges együttműködő partnerei – az országos önkormányzat mellett – a szószólótársak, akikkel konszenzuson alapuló közös álláspontok kialakítására törekszik.

A MAGYARORSZÁGI NEMZETISÉGEK HELYZETE

A problémák ellenére ki kell mondani, hogy a magyarországi nemzetiségek helyzete alapvetően kedvező: szabadon megvallhatják identitásukat és ápolhatják hagyományaikat. Az Alaptörvény államalkotó tényezőként ismeri el őket, sarkalatos törvények pedig közösségi jogokat biztosítanak számukra. Ezek közé tartozik az oktatási és kulturális intézmények fenntartásának lehetősége állami finanszírozással, valamint a részvétel az Országgyűlés munkájában.

A GYAKORLATBAN

KETTŐS CÉL

A szószóló két módon segítheti a közösséget: egyrészt a jogalkotásban való részvétellel befolyásolhatja a nemzetiségi politika alakulását, másrészt a rendelkezésére álló kapcsolati, humán és anyagi erőforrások révén támogathatja a nemzetiségi szervezetek működését.

A VISSZAÉLÉSEK VISSZASZORÍTÁSA A VÁLASZTÁSI FOLYAMATBAN

A választási rendszer akkor működik tisztán, ha a választók köre valóban az adott nemzetiséghez tartozók közösségére korlátozódik, és a jelölőszervezetek tényleges nemzetiségi közfeladatot látnak el. Szükséges ezért a nemzetiségi névjegyzékek stabilabb regisztrációs rendszerének kialakítása, valamint a jelölőszervezetek nyilvántartásba vételének szigorúbb feltételekhez kötése.

AZ ORSZÁGGYŰLÉSI VÁLASZTÁSOK REFORMJA

A jelenlegi szabályozás ugyan kedvezményes képviselőt biztosít – egyedüli társadalmi csoportként – a nemzetiségeknek úgy a szavazati joggal rendelkező nemzetiségi képviselőn, mint az akár egyetlen szavazat nélkül is országgyűlésbe juttatott szószólón keresztül, a rendszer mégis reformra szorul. Ennek az oka, hogy nincs valós választás, valamint hogy a szószólói tisztség nem jelent mandátumot, tehát, aki szószólóra „szavaz”, annak az állampolgári jogai sérülnek. A probléma megoldása nem lehetetlen feladat. Három szinten szükséges – több lehetőség számbavételével – módosításokat kezdeményezni:

1. Dönteni kell, hogy megmaradjon-e a delegáló-megerősítő, tehát egylistás modell, vagy pedig lehetőség nyíljon a valós választásra.
2. A listaállítást vagy jelöltállítás feltételeit szabályozni kell.
3. Az országos nemzetiségi önkormányzatok dönthessenek arról, hogy nemzetiségi képviselői, vagy pedig szószólói listát, ill. listákat állítanak-e. Utóbbi esetben a delegált vagy választott szószóló kapcsolata az országos önkormányzattal szorosabb lenne, a választók pedig pártlistára is szavazhatnának.

A NEMZETISÉGI PÁLYÁZATOK RENDSZERÉNEK ÁTALAKÍTÁSA

A támogatható tevékenységek kizárólag nemzetiségi közfeladatokkal kapcsolatosak lehessenek, az együttműködő partnerek tekintetében az állam ne fogalmazzon meg prioritásokat. A pályázók közé – a megfelelő garanciákkal – kerüljenek vissza az interetnikus szervezetek. A döntési mechanizmusnak átláthatónak kell lenni. Az országos önkormányzatok által delegált kurátorok javaslata csakis indokolt és megismerhető indokokkal lehessen felülírható. A hét éve változatlan pályázati keretösszegeken emelni szükséges.

A TÁMOGATÁSI ARÁNYTALANSÁGOK FELSZÁMOLÁSA

Az összes országos nemzetiségi önkormányzat működési támogatása az elmúlt hét évben az inflációnál kisebb mértékben, de egymáshoz viszonyítva is eltérően növekedett. A 15 fős testületű, hivatalt, bizottságokat és országos médiát fenntartó Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának éves működési támogatása mindössze 114 millió forint, ami – a többi önkormányzathoz viszonyítva is alacsony mértékben – csupán 34%-kal több, mint amennyi hét évvel ezelőtt volt.

A működési támogatások mindenkire egységesen alkalmazott, konkrét képleteken alapuló emelése szükséges.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok költségvetési támogatása éves szinten átlagosan 2–3 millió forint. Ez az összeg olyan kevés, hogy még minimálbéren sem teszi lehetővé egyetlen személy foglalkoztatását sem. A működési támogatás hét év alatt 30%-kal az idei választási évben emelkedett, a feladatalapú támogatás amióta bevezették (8–9 éve), változatlan keretösszegű. A támogatási rendszer újragondolandó.

A HELYI NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK ADMINISZTRÁCIÓS TERHEINEK CSÖKKENTÉSE

A helyi nemzetiségi önkormányzatok működési feltételei (vagyonnyilatkozat, ülésezés, jegyzőkönyvezés, gazdálkodás, számvitel, beszámolás stb.) gyakorlatilag azonosak a milliárdos költségvetésű önkormányzatokéval. Az apparátussal nem rendelkező nemzetiségi önkormányzatok adminisztrációs terhei aránytalanul magasak, a működésük biztosítása túlzott terheket ró önmagukon kívül a helyi önkormányzatokra és az ellenőrzésért felelős szervekre is. Az államháztartási törvény módosításával, illetve a megfelelő jogharmonizációval – a szabályosság fenntartásának garanciái mellett – a kis költségvetési főösszegű nemzetiségi önkormányzatok működésének feltételein könnyíteni szükséges.

A VAGYONNYILATKOZATI KÖTELEZETTSÉG ÚJRAGONDOLÁSA

A nem intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzatok állami támogatásának nagyságrendje a legsúlyosabb visszaélések esetén sem generálhat olyan mértékű vagyongyarapodást, amely a képviselők nyilvános vagyonnyilatkozati kötelezettsége által

érdemben feltárható lenne. A vagyoni helyzet nyilvánosságra hozása sokakat tart vissza a képviselői tisztség elfogadásától, ami kisebb közösségek esetén az önkormányzatok megalakítását is akadályozhatja. A vagyonyilatkozási kötelezettség újragondolása javasolt.

AZ MGOÖ MINT A MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK LEGFŐBB VÁLASZTOTT SZERVE

A nemzetiségek országgyűlési képviseletének lehetővé válásával olyan szervezeti piramis jött létre, amelynek két csúcsa van. Az egyik az önkormányzati választások során megválasztott országos nemzetiségi önkormányzat, a másik az országgyűlési választások során formálisan megválasztott, valójában az önkormányzat által delegált, a hivatalba lépésétől azonban önállóan működő nemzetiségi képviselő vagy szószóló. Ez több nemzetiség esetében is érzékelhető feszültséget gerjeszt, ami a görögök esetében úgy kerülhető el, ha a szószóló deklarálja, hogy a legfőbb választott görög szerv a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata (MGOÖ). A szószóló ennek megfelelően az országos önkormányzattal a lehető legszorosabb együttműködésre törekszik, és a közgyűlése előtt számot ad a munkájáról.

A SZÓSZÓLÓI LEHETŐSÉGEK KÖZÉRDEKŰ FELHASZNÁLÁSA

A nemzetiségi önkormányzatok működési keretei aránytalanul alacsonyak az országgyűlési képviselőkéhez vagy szószólókéhoz képest. Ezért a görög nemzetiségi szószólónak a kapcsolati tőkáját, valamint a humán- és anyagi erőforrásait úgy kell hasznosítania, hogy azok a görög szervezetek számára is kamatozzanak.

A szószóló munkájában prioritást élvez a nemzetiségi és közösségi identitás erősítése, aminek érdekében különös figyelmet fordít az anyanyelvápolásra, a kulturális kezdeményezések felkarolására, az ifjúság megszólítására, valamint új kommunikációs csatornák kiépítésére.

BELESZÓLÁS HELYETT SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

A szószóló tiszteletben tartja minden szervezet autonómiáját. Nem óhajt senki munkájába beleszólni, mások helyett bármit kitalálni. Ellenkezőleg, segítő szándékkal fordul minden olyan kezdeményezés felé, amely a görög közösség számára hasznos.

SZÍVESSÉGI HELYETT TELJESÍTMÉNYALAPÚ TÁMOGATÁS

Mivel a görög nemzetiségi szószóló nem szívességi vagy érdekalapon került a görög nemzetiségi lista élére, szívességeket viszonznia sem szükséges. Minden szívességi rendszer jellemzője, hogy annak az árát a képviselendő közösség fizeti meg. A görögök esetében a szívességi rendszer felszámolása új energiákat nyit meg. Helyette a teljesítményalapú támogatás meghonosítása még azok számára is kedvező lehet, akik kedvezményezettjei voltak az eddigi gyakorlatnak.

KOORDINÁCIÓ

A görög nemzetiségi szószóló szerepet vállalhat a görög szervezetek közötti hatékony információáramlásban, ami hasznos úgy a pályázatok, mint bármilyen lehetőség kiaknázása terén. Segítséget nyújthat a programok koordinálásában, de akár egy irányított támogatói szisztéma kialakításában is.

TANÁCSADÓK ÉS SZÖVETSÉGESEK

A görög nemzetiségi szószóló legfőbb tanácsadója a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának elnöke, bizottsági és közgyűlése. Legfőbb szövetségesei az országos önkormányzat elnöke, Beloiannisz görög nemzetiségi település polgármestere, a helyi görög nemzetiségi önkormányzatok, valamint a görög civil szervezetek képviselői, és nem kevésbé a magyarországi görög közösség tagjai.